

**Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen lupa poiketa sammalten ja putkilokasvien
näytteenottoon (pl. luontodirektiivin liitteen IV(b) lajit) Lapin ELY-keskuksen alueella**

ASIA Lupa poiketa luonnonsuojelulain (9/2023) rauhoitussäännöksistä

Lupa kerätä tämän luvan lopussa liitteessä 1 mainittuja rauhoitettuja kasveja lajinmäärityksen varmentamiseksi.

HAKIJA Metsähallitus, Luontopalvelut, [REDACTED]

VIREILLE 23.5.2025

HAKEMUS Hakija hakee lupaa liitteessä 1 mainittujen rauhoitettujen sekä Euroopan yhteisön luontodirektiivin liitteen IV (b) kasvien keräämiseen lajinmäärityksen varmentamiseksi. Metsähallituksen Luontopalvelut vastaa uhanalaisten lajien suojelusta Luontopalvelujen hallinnoimilla alueilla lähes koko Lapin läänin alueella. Työhön kuuluu mm. esiintymien kartoittamista ja seuranta ja myös luontotyyppi-inventointi perustuu pääosin kasvilajistoon. Lajimääritysten varmentamiseksi on joskus tarpeen kerätä näytteitä kasvilajeista. Useat kasvilajit ovat luonnonsuojelulain perusteella rauhoitettuja ja niiden kerääminen on kielletty.

Metsähallituksen Luontopalvelut hakee lupaa luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) liitteissä 3, 4 ja 5 mainittujen rauhoitettujen ja luontodirektiivin liitteen IV kasvilajien keräämiseen ja hallussapitoon Luontopalvelujen työtehtäviin liittyen. Hakijalla on vastaava voimassa oleva lupa (LAPELY/1944/2021) vakinaisessa työsuhteessa oleville henkilöille. Lupaa haetaan ajalle 1.6.2025–31.12.2029 seuraavalle vakinaisessa työsuhteessa olevalle henkilölle:

[REDACTED]

Kasvinäytteitä otetaan ainoastaan, mikäli näytteenotto ei vaaranna esiintymän säilymistä kasvupaikallaan, ja vain välttämätön määrä lajinmäärityksen varmistamiseksi. Kerätyt näytteet säilytetään joko Luontopalveluilla tai lahjoitetaan luonnontieteellisten museoiden kokoelmiin.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU:

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (myöh. Lapin ELY-keskus) myöntää pyydetyn luvan rauhoitettujen kasvien keruuseen.

1. Tätä lupaa saa käyttää vain HAKEMUS - kohdassa nimetyt henkilöt.
2. Näytteitä kerätessä, kuljettaessa ja säilytettäessä tämä lupa tai sen oikeaksi todistettu jäljennös on pidettävä mukana ja näytettävä vaadittaessa.
3. Tämä lupa oikeuttaa kasvien, niiden osien tai johdannaisten keruuseen vain lajinmäärittysten varmistamiseksi, silloin kun vastaavaa tietoa ei voi millään muulla tavalla saada (esim. valokuvaamalla). Määritettävistä sammalista näytteet on kuitenkin aina syytä kerätä lajien myöhempiä tarkistustarpeita varten.
4. Näytteenotolla ei saa vaarantaa yhdenkään lajiesiintymän säilymistä ja otettava näytemäärä on suhteutettava aina myös esiintymän kokoon. Mikäli on epävarmaa, säilyykö esiintymä näytteen keräämisen jälkeen elinvoimaisena, ei näytettä kerätä. Sammalista sopiva näytteenottomäärä on noin nyrkkiin mahtuva näyte. Pienistä esiintymistä kerättävä näyte voi olla vain muutamia versoja.
5. Kaikki kerätyt kasvinäytteet tulee luovuttaa määrittelyn jälkeen Oulun, Helsingin, Turun, Jyväskylän tai Itä-Suomen yliopiston kasvimuseoiden kokoelmiin. Näytteiden toimituksessa museoon on noudatettava kyseisen museon ohjeistusta. Mikäli näytteitä käytetään vertailukokoelmana Metsähallituksen Luontopalveluiden tiloissa, tulee ne dokumentoida museon ohjeistusta noudattaen siten, että ne voidaan vertailukokoelmatarpeen päättyessä toimittaa museon kokoelmiin.
6. Toimittaessa perustetuilla suojelualueilla tai alueilla, joiden kasvisto on rauhoitettu erityisillä määräyksillä, tarvitaan tämän luvan lisäksi alueen omistajan ja ELY-keskuksen luvat (yksityisten omistamat maat). Näillä alueilla on noudatettava lisäksi alueen rauhoitusmääräyksiä ja niitä ehtoja, joita toimivaltainen luvanantaja asettaa.
7. Hakijan on toimitettava vuosittain inventointivuotta seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä Lapin ELY-keskukselle selvitys tämän luvan mukaisista toimista. Raportista tulee käydä ilmi mitä lajeja kerättiin, mistä ja kuinka paljon (koordinaatit metrin tarkkuudella). Raportista tulee käydä ilmi mihin museoon näytteet toimitettiin, sekä museoille toimitettujen näytteiden kotka-tunnisteet. Raportti voi olla esimerkiksi excel-muotoinen taulukko kotka-järjestelmästä tai laji.fi-järjestelmästä.

Tämä lupa ovat voimassa Lapin maakunnassa yllä olevilla ehdoilla 3.7.2025 - 31.12.2029.

Lapin ELY-keskus voi perua tämän luvan, mikäli hakija ei noudata luvan ehtoja.

Muuta huomioon otettavaa

Yliopistoilla, jotka ottavat vastaan tällä luvalla kerättyjä kasveja, täytyy olla luonnonsuojelulaissa säädettyt luvat pitää hallussa tässä hankkeessa talteen otettuja rauhoitettuja kasvilajeja.

Päätöksen liitteenä 1 olevassa lajilistassa on myös lajeja, joiden levinneisyysalue ei tämänhetkisten esiintymistietojen mukaan ulotu Lapin maakunnan alueelle.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 68 §, 69 §, 74 §, 78 §, 83 §, 121 §

Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 6 §; liite 3 ja liite 5

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 6 §, 8 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Perustelut Kasvit, joita tämä lupa koskee, ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 68 §:n ja 69 §:n ja luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) 6 §:n ja liitteen 3 ja 5 mukaisesti rauhoitettuja. Osa niistä on myös luonnonsuojelulain 78 §:n mukaisia EU:n luontodirektiivin tiukasti suojeltavia kasvilajeja. Luonnonsuojelulain 74 §:n mukaan rauhoitettujen kasvien mm. kasvien tai niiden osien poimiminen, kerääminen ja irtileikkaaminen, juurineen ottaminen tai hävittäminen on kielletty.

Luonnonsuojelulain 83 §:n 1 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa 74 §:ssä säädetystä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. Lisäksi 78 §:ssä tarkoitettujen tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien osalta poikkeamisen edellytyksenä on 83 §:n 3 momentissa mainitut ehdot:

1. muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole, ja
2. poikkeamisen perusteena on jokin seuraavista syistä:
 - a) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojeleminen ja luontotyyppin säilyttäminen,
 - b) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäiseminen, joka koskee viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta;

1.7.2025

- c) kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskeva tai muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
- d) näiden lajien tutkimus- ja koulutus, uudelleensijoittamis- ja uudelleenistuttamistarkoitus ja näiden tarkoitusten kannalta tarvittavat lisääntymistoimenpiteet, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen;

Luonnonsuojelulain 3 §:n 1 mom. 4. kohdan määritelmän mukaan eliölajin suojelutaso on suotuisa, kun laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään. Lajinmääritysten varmistaminen on tarkoituksenmukaista, kun kartoituksissa ja selvityksissä halutaan päästä laadukkaaseen lopputulokseen. Useat sammallajit ovat varmasti lajilleen määritettävissä vain mikroskopian perusteella, joten näytteen kerääminen on välttämätöntä. Sammaltyöryhmän ohjeistus on, että direktiivilajien ja uhanalaisten lajien osalta havaintojen tulee aina perustua näytteisiin. Maastossa sijaitsevien, vaikeasti tunnistettavien lajien lajimäärittelyn varmentamiselle ei ole käytettävissä vaihtoehtoja menetelmää luotettavan tiedon saamiseksi. Näyte kerätään lupaehtojen mukaisesti kuitenkin vain siinä tilanteessa putkilokasvien osalta, kun muuta vaihtoehtoa lajin varmistamiseen ei ole.

Tämän luvan mukaisella tutkimustoiminnalla on tavoitteena löytää uhanalaisten ja rauhoitettujen lajien esiintymiä, joita ei vielä tunneta. Esiintymien sijainnin tietäminen on välttämätöntä, jotta ne voidaan ottaa huomioon maankäytössä ja turvata lajien säilyminen erilaisten hankkeiden suunnittelussa, vaikutusarvioinnissa ja toteutuksessa. Esiintymien sijainnin tunteminen on myös tärkeää eri lajien suojelutavoitteiden saavuttamiseksi.

Tämän luvan mukainen toiminta ei vaaranna luvan lopussa liitteessä 1 olevien rauhoitettujen kasvien suotuisaa suojelutasoa, koska esiintymien elinvoimaisuutta ei saa vaarantaa näytteenotolla, eikä epävarmassa tilanteessa näytettä kerätä. Luvan mukainen toiminta ei vaaranna esiintymien säilymistä myöskään Natura-alueilla, eikä näin ollen ole riskiä sille, että Natura-alueen suojeluperusteisiin aiheutuisi merkittävää heikentymistä. Esiintymien sijainnin ja tilan tunteminen on edellytys lajin suojelun turvaamiseksi.

PÄÄTÖKSEN VOIMAANTULO

ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. On perusteltua päästä tarvittaessa aloittamaan kartoitukset ennen kuin päätös on saanut lainvoiman, sillä maastokausi Lapin maakunnassa on lyhyt ja valitusajan loppuun odottaminen vaarantaisi luotettavan esiintymätiedon saamisen, sillä näytteiden

1.7.2025

kerääminen on välttämätöntä mm. sammalien tunnistamiseksi. Täytäntöönpano ei tee muutoksenhakua tyhjäksi, sillä näytteenkeruu ei lupaehtoja noudattaen ei vaaranna yhdenkään esiintymän elinvoimaisuutta. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen vuoksi lykätä.

LISÄTIETOJA PÄÄTÖKSESTÄ

Ylitarkastaja Merja Lipponen, 0295 037 427

merja.lipponen@ely-keskus.fi

PÄÄTÖKSEN YLEISTIEDOKSIANTO

Tämä päätös annetaan tiedoksi myös hallintolain 62 §:n mukaisella yleistiedoksiannolla. Yleistiedoksiantoa koskeva ilmoitus julkaistaan Lapin ELY- keskuksen verkkosivulla: www.ely-keskus.fi/lappi/ → kuulutukset ja ilmoitukset.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä.

Tämä päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla. Asian on esitellyt luontoympäristöyksikön ylitarkastaja Merja Lipponen ja ratkaissut Luontoympäristöyksikön päällikön sijainen Ari Neuvonen.

JAKELU JA MAKSUT

Päätös	Päätös hakijalle sähköpostilla.
Maksu	Luonnonsuojelua edistäviin tutkimuksiin ja opetustarkoituksiin myönnettävät poikkeusluvut ovat maksuttomia.
Tiedoksi	Suomen luonnonsuojeluliitto Lapin piiri ry (sähköpostilla) Ympäristöministeriö (sähköpostilla) Suomen ympäristökeskus (sähköpostilla)
LIITTEET	Valitusosoitus Liite 1: Luettelo kasveista, joita tämä lupa koskee

Tämä asiakirja LAPELY/2241/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/2241/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lipponen Merja 02.07.2025 09:23

Ratkaisija Neuvonen Ari 02.07.2025 15:28